פרק שביעי - כיצד צולין

משנה

נאמר בתורה במצות קרבן הפסח (שמות יב ט) 'אַל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא וּבָשֵׁל מְבֻשָּׁל בַּמָּיִם כִּי אִם צְלִי אֵשׁ רֹאשׁוֹ עַל כְּרָעָיו וְעַל קִרְבּוֹ'. כלומר, שאין לבשל את הפסח אלא לצלותו באש, ומשנתנו מבארת אופן צלייתו. מבררת המשנה: **כֵּיצַד צוֹלִין** אֶת קרבן **הַפֶּסַח**. מבארת המשנה: **מְבִיאִין שַׁפּוּד** שֶׁל עץ **רִמּוֹן**, **וְתוֹחֲבוֹ לְתוֹךְ** פִּיו של השה **עַד** שיגיא השפוד **מֵבֵית נְקוּבָתוֹ** [–פי הטבעת], ומעמיד את השפוד באופן שפיו של השה למטה, **וְנוֹתֵן** אֶת **כְּרָעָיו** [–רגליו מן הברך ולמטה] **וְאֶת בְּנֵי מֵעָיו** [–אבריו הפנימיים] **לְתוֹכוֹ** – לתוך גוף השה, משום שנאמר 'צלי אש ראשו על כרעיו ועל קרבו', משמעו, שיצלהו כולו כאחד, דִּבְרֵי רַבִּי. רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. **רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר**, אינו מכניס את כרעיו ובני מעיו לתוכו שהרי **בְּמִין בֵּישׁוּל הוּא זֶה**, שמתבשלים בתוך השה כמו בתוך קדירה, והתורה אמרה 'אל תאכלו ממנו נא ובשל מבושל', **אֶלָּא** תּוֹלִין את כרעיו ובני מעיו בשפוד **חוּצָה לוֹ** מעל פיו.

אומרת המשנה דין נוסף: **אֵין צוֹלִין** אֶת **הַפֶּסַח**, **לֹא עַל הַשַּׁפּוּד** של ברזל. מפני שחלק המתכת שמחוץ לפסח מתחמם מן האש, ומחמם אף את חלקו הפנימי, ונצלה הפסח מחום השפוד שבתוכו, ולא מן האש עצמה, והתורה אמרה 'צלי אש'. **וְלֹא עַל הָאַסְכְּלָא** – ואף כשהשה תחוב בשפוד עץ לא יניח השפוד על סולם של ברזל, מפני שהפסח נצלה מחום הברזל. **אָמַר** רַבִּי צָדוֹק, **מַעֲשֶׂה בְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל שֶׁאָמַר לְטָבִי עַבְדּוֹ, צֵא וּצְלֵה לָנוּ** אֶת **הַפֶּסַח עַל הָאַסְכְּלָה**.

גמרא

שנינו במשנתנו שלצליית הפסח לוקחים שפוד של רימון. הגמרא מבררת מה הטעם לכך. שואלת הגמרא: **וְנֵיתֵי** – ונביא שפוד **שֶׁל מַהְבָּת**, ומדוע צריכים לקחת דווקא של רימון. משיבה הגמרא: שפוד של מתכת, **אֲיִדֵּי** – כיון **דְּהַם מְקָצָתוֹ** המגולה לאש, **חַם כּוּלּוֹ** – מתחמם כל השפוד, **וְקָמְמְרוּ** – ונצלה הפסח **מֵהֶמֶת הַשַּׁפּוּד** ולא מחמת האש, **וְרַחֲמָנָא אָמַר** – והתורה אמרה בקרבן פסח 'צְלִי אֵשׁ', ומשמע **וְלֹא צְלִי מֵהֶמֶת דָּבָר אַחֵר**, ואם נצלה הפסח מחמת השפוד, הרי זה צלי מחמת דבר אחר.

שואלת הגמרא: **וְנֵיתֵי** – ונביא שפוד **שֶׁל דֶּקֶל**. משיבה הגמרא: **אֲיִדֵּי דְּאִית לֵיהּ שִׁיבֵּי** – כיון שיש לו שורות שורות של חריצים, **מַפֵּיק מַיָּא** – הוא מוציא מים בשעת הצלייה, **וְהָוֵי** – ונעשה הפסח **כְּמִבּוּשָׁל**, מפני שמתבשל מעט באותו מקום שיש בו מאותם המים, והתורה אמרה 'אל תאכלו ממנו נא ובשל מבושל'.

שואלת הגמרא: **וְנֵיתֵי** שפוד **שֶׁל תְּאֵנָה**. משיבה הגמרא: **אֲיִדֵּי דְּמַחְלְחֵל** – כיון שהוא רך שיש בתוכו מוח, **מַפֵּיק מַיָּא**, **וַהֲוָה לֵיהּ כְּמִבּוּשָׁל**.

שואלת הגמרא: **וְנֵיתֵי שֶׁל אַלּוֹן** או **שֶׁל חָרוּב וְשֶׁל** – או של **שִׁקְמָה**, שהם קשים. משיבה הגמרא: **אֲיִדֵּי דְּאִית בֵּיהּ קִיטְרֵי** – כיון שיש בהם קשרים שבולטים מן העץ, וחותך אותם בסכין להחליק את השפוד כדי שלא יעכבו בעדו להכנס בבשר, **מַפֵּיק מַיָּא** דרך מקום חתך הסכין, ונמצא הפסח מבושל.

מקשה הגמרא: הרי **בְּשֶׁל רִמּוֹן נַמִּי אִית בֵּיהּ קִיטְרֵי** – גם יש בו קשרים, ואף על פי כן שנינו במשנתנו שצולים בו. מתרצת הגמרא: שפוד של רימון **שֵׁיעֵי קִיטְרֵי** – קשריו חלקים, ואין הם מעכבים בעד השפוד להכנס בבשר, ואינו צריך להעביר עליהם סכין לחותכם, וממילא אין מקום חתך שיוציא מים. מתרצת הגמרא תירוץ נוסף: **וְאִבָּעֵית אֵימָא** – ואם תרצה תוכל ליישב כך, שמשנתנו עוסקת **בְּנַגְנָא בַּר שַׁתָּא** – בנטיעה בת שנתה, **דְּלֵית בֵּיהּ קִיטְרֵי** – שאין בה קשרים.

מקשה הגמרא: **וְהָא אִיכָּא בֵּי פְּקָקֵיהּ** – והרי גם בשפוד של רימון יש את מקום החתך שבראש השפוד, ומשם יצאו מים בשעת הצלייה ויבשלו את הפסח. מתרצת הגמרא: **דְּמַפֵּיק לְבֵי פְּקָקֵיהּ לְבַר** – כשתוחב את השפוד בבשר קרבן הפסח, הוא מוציא את מקום החתך חוץ לפיו של קרבן הפסח, ואף כשהעץ יוציא מים הם לא יכנסו לפסח.

הגמרא מבארת כשיטת מי שנויה משנתנו. אומרת הגמרא: **מַתְנִיתִין** – משנתנו שאסרה בשפוד של מתכת, **דְּלֹא כְּרַבִּי יְהוּדָה**, **דְּתַנְיָא** – ששנינו בברייתא, **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, כְּשֵׁם שֶׁשַּׁפּוּד שֶׁל עֵץ** שתחוב ומכוסה בטלה ותלוי בתנור, השפוד שבתוך הטלה **אֵינוֹ נִשְׂרָף** מפני שבשר הטלה מגן עליו, **כָּךְ** גם **שַׁפּוּד** שֶׁל **מַתֶּכֶת** שתחוב ומכוסה בטלה ותלוי בתנור, השפוד שבתוך הטלה **אֵינוֹ מַרְתִּיחַ** מחמת חום מקצת השפוד היוצא חוץ לטלה, ולכן מותר לצלות את הפסח בשפוד של ברזל. **אָמְרוּ** לוֹ חכמים לרבי יהודה, אמנם השפוד של עץ שבפנים הטלה אינו נשרף, אבל השפוד של מתכת שבפנים הטלה מרתיח, **שֶׁזֶּה** – השפוד של מתכת, כאשר **חַם מֻקְצָתוֹ**, נעשה **חַם כּוּלּוֹ**, ואפילו מה שבתוך הטלה שהוא מכוסה מהאש מתחמם מחמת חלקו הגלוי, ונעשה השה 'צלי שפוד' ולא 'צלי אש', **וְאילו זֶה** – השפוד של עץ, כאשר **חַם מֻקְצָתוֹ אֵינוֹ** נעשה **חַם כּוּלּוֹ**, ואף שחלקו החיצוני מתחמם, חלקו הפנימי אינו מתחמם, והפסח הנצלה בו הוא 'צלי אש'.

שנינו במשנתנו: **וְנוֹתֵן אֶת כְּרָעָיו וכו'** ואת בני מעיו לתוכו, דברי רבי יוסי הגלילי. רבי עקיבא אומר, כמין בישול הוא זה, אלא תולין חוצה לו.

הגמרא מביאה ברייתא שבה שנויים כינויי החכמים לצליית הפסח: **תַּנְיָא, רַבִּי יִשְׁמָעֵאל** קוֹרֵיהוּ לקרבן הפסח בצלייתו, **'תּוֹךְ תּוֹךְ'**, מפני שהוא סובר כרבי יוסי הגלילי שנותן את כרעיו ובני מעיו לתוכו, וכשכרעיו ובני מעיו רותחים ומתבשלים בתוכו, נשמע קול רתיחתן 'תוך תוך' כקול סיר רותח. **רַבִּי טַרְפוֹן** קוֹרֵיהוּ לקרבן הפסח בצלייתו, **'זְרֵי מְקוּלָּם'** – 'פסח שעל ראשו כובע נחושת', משום שהוא סובר כרבי עקיבא שאינו מניח את כרעיו ובני מעיו בתוכו, אלא תולם חוצה לו למעלה בראשו, ונראים ככובע נחושת על ראש גיבור.

הגמרא דנה בגדי מקולס שאסור לאכול בלילי פסח בזמן הזה: **תָּנוּ רַבָּנָן** בברייתא, **אֵיזֶהוּ גְּדִי מְקוּלָּם דְּאָסוּר לֶאֱכוֹל בְּלֵילֵי פֶּסַח בְּזַמָּן הַזֶּה, כֹּל שֶׁצָּלָאוֹ כּוּלּוֹ כְּאֶחָד**, שדומה הוא לקרבן פסח, והאוכלו נראה כאילו אוכל קדשים מחוץ לירושלים. אבל אם קודם שצלאו **נָחַתּ מִמֶּנּוּ אֵבָר** או **נִשְׁלַךְ** [–נתבשל] **מִמֶּנּוּ אֵבָר, אֵין זֶה** נחשב **גְּדִי מְקוּלָּם**, אף שלאחר מכן צלה הכל כאחד.

הגמרא סברה שמה שאמרה הברייתא 'נשלך ממנו אבר', כוונתה שהאבר נחתך ולאחר מכן הוא גם נשלק, ולפיכך מקשה הגמרא על הברייתא: **הַשְׁתָּא יֵשׁ לוֹמַר** – מעתה ששנינו ברישא של הברייתא שאם **נָחַתּ מִמֶּנּוּ אֵבָר, דְּאַף עַל גַּב דְּקָא מְטַוֵּי לֵיהּ כַּהֲדֵיהּ** – שאף שהוא צולה את האבר שנחתך יחד עם שאר בשר הגדי, **אָמַרַת לֹא** – אומרת הברייתא שאינו נחשב גדי מקולס, **נִשְׁלַךְ מֵיבַּעְיָא** – וכי אם נשלק אחר שנחתך, בזה יש לך להסתפק אם נחשב גדי מקולס, והרי אחר שחתכו כבר אינו מקולס ולשם מה השמיעה לנו הברייתא דין 'נשלק'.

מתרצת הגמרא: **אָמַר רַב שֵׁשֶׁת**, מה שאמרה הברייתא 'נשלק ממנו אבר' אין הכוונה לאבר שנחתך, אלא **שֶׁשְּׁלָקוֹ** לאותו אבר **בְּעודו מְחוּבָּר**, ולא חתכו קודם שליקתו, והיינו סבורים כיון שהוא מחובר לשאר הגדי, אף שהוא מבושל נחשב לגדי מקולס, משמיעה לנו הברייתא שאין זה גדי מקולס.

הגמרא דנה בצליית בשר ממולא בבשר אחר לפני שנמלחו והרוציאו מהם את הדם: **אָמַר רַבָּה, הָאי מוּלְיָיתָא** – בשר שלא נמלח שמילא בתוכו בשר אחֵר שגם הוא עדיין לא נמלח, וצלאם, **שָׁרְיָא** – מותר לאוכלם.

מקשה הגמרא: **אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי לרבה, וְהָא קָא בָלַע דָּמָא** – והרי הבשר החיצון בולע בעת הצליה מן הדם שפולט הבשר הכנוס בתוכו. מתרצת הגמרא: **אָמַר לֵיהּ** רבה לאביי, **כְּבוֹלְעָה כָּךְ פּוֹלְטָה** – כשם שהבשר בולע את הדם כך הוא פולטו לחוץ, כיון שחום האש שואב ממנו את הדם לחוץ.

הגמרא רוצה להביא ראיה ממשנתנו לדין 'כבולעו כך פולטו'. שואלת הגמרא: **נִימָא מְסַיַּיע לֵיהּ** – האם נאמר שיש ראיה לדברי

המשך בעמוד לז

רבה שאומרים 'כבולעו כך פולטו'. ששנינו במשנתנו: **נוֹתֵן אֶת כָּרָעָיו וְאֶת בְּנֵי מֵעָיו לְתוֹכוֹ**, ויש לשאול, **מַאי מֵעָמָא** – מה הטעם שאין חוששים לכך שדם הכרעיים והבני מעיים נבלע בבשר החיצון, **לְאוּ מִשּׁוּם דְּאָמְרִינַן** – האם לא משום שאנו אומרים 'כְּבוֹלְעוֹ כָּךְ פּוֹלְטוֹ', וכפי שהבשר החיצון בולע את הדם כך הוא גם פולט אותו, ולכן אין הוא נאסר. ומוכח שאומרים 'כבולעו כך פולטו'. דוחה הגמרא: **אָמְרֵי** – אמרו בני הישיבה, **שָׁאנֵי הָתָם** – שונה הדין בקרבן פסח ואין משם ראיה, שהרי הפסח תלוי בתנור באופן שפתח בית שחיטתו למטה, ומעתה **בֵּיוָן דְּאֵיכָּא בֵּית הַשְּׁחִיטָה דְּמַחֲלַחֵל** – שיש את מקום השחיטה שהוא פתוח ויכול לצאת ממנו הדם,

מֵידַב דְּיֵבֵי – כל הדם שבתוכו יוצא ונשפך דרך בית השחיטה, ואינו נבלע כלל בבשר החיצון, אבל אין להוכיח מכאן למקום שנבלע הדם בבשר החיצון אם הוא נפלט ממנו או לא.

הגמרא רוצה להביא ראיה ממשנה אחרת לדין 'כבולעו כך פולטו'. שואלת הגמרא: נִימָא מְסַיֵּיע לֵיהּ – האם נאמר שיש ראיה לדברי רבה שאומרים 'כבולעו כך פולטו'. ששנינו במשנה (חולין קט.), הַלֵּב קודם שצולה אותו קוֹרְעוֹ – חותכו שתי וערב, וּמוֹצִיא אֶת דָּמוֹ שנתקבץ לתוכו בשעת השחיטה, ולאחר מכן צולהו להוציא שאר דמו שבבשרו. ואם לֹא קָרָעוֹ קודם שצלהו, קוֹרְעוֹ לְאַחַר בְּשִׁוּלוֹ – צלייתו, וּמוּתָּר באכילה. ויש לשאול, מַאי טַעֲמָא – מה הטעם להיתרו כשלא קרעו והוציא את דמו קודם צלייתו, והרי כשצלאו נבלע בבשרו מהדם הכנוס בו, ואף אם קורעו עתה עדיין יאסר משום הדם הבלוע בו, לָאו מִשּׁוּם – האם לא משום דְּאָמְרִינַן 'כְּבוֹלְעוֹ כָּךְ פּוֹלְטוֹ', וכשם שנבלע בו הדם בשעת הצליה כך הוא יוצא ממנו על ידי הצלייה. ומוכח מכאן כרבה שאומרים 'כבולעו כך פולטו'.

דוחה הגמרא: שָׁאנֵי לֵב דְּשִׁיעֵי – שונה הדין בלב, שהוא חלק ואינו בולע כלל מן הדם הכנוס בו, ולכן לא רק אם צלאו אלא אף אם בישלו בקדירה בלא לקרעו ולהוציא דמו קודם לכן, אין הדם נבלע בו בשעת הבישול, ואינו נאסר אף אם אין אומרים 'כבולעו כך פולטו'.

הגמרא רוצה להוכיח שלדעת רב אומרים 'כבולעו כך פולטו'. שואלת הגמרא: (אֵינִי) וְהָא [–והרי] רָבִין בָּבָא, טַפְלֵיהּ הַהוּא בַּר גּוֹזְלָא לְרַב – הכין לרב, בן יונה [–עוף קטן] שלא נמלח, מכוסה בעיסה מקמח, וְאָמַר לֵיהּ רב לרבין סבא, אִי מַעֲלֵי טַפְלֵיהּ – אם טעמו של הבצק הנאפה טוב, הַב לִי וְאֵיכוֹל – תן לי ממנו ואוכל. והרי אם אין אומרים 'כבולעו כך פולטו', הבצק אסור משום שנבלע בו מדם העוף, אלא מוכח שהוא סובר כדעת רבה, שבצליה נפלט כל הדם שנבלע. דוחה הגמרא: הָהִיא בְּמֵידָא דְּמַפְרִיר – אותו בצק היה עשוי מסולת שאינה נדבקת יפה אלא מתפוררת ונפרכת מאליה, ולכך היה הדם יוצא ממנה בשעת הצליה ולא נשאר בה, ואין להוכיח משם שאומרים בכל צליה 'כבולעו כך פולטו'.

הגמרא רוצה להוכיח שלדעת רבא אין אומרים 'כבולעו כך פולטו'. שואלת הגמרא: וְהָא רָבָא, אִיקְּלַע לְבֵי רֵישׁ גָּלוּתָא – הזדמן לביתו של ראש הגולה, וְטָפְלוּ לֵיהּ בַּר אַוָּזָא – והכינו לו בן אווז מכוסה בעיסה, ולא נמלח הבשר קודם הצליה, וְאָמַר רבא אחר שאכלו, אִי לָא דַּחֲזִיתֵיהּ – אם לא שראיתי רוטב הבשר שנבלע בבצק, דְּזִיגָ כָּוזָא חִיוָּרָא – שמראהו כוזכוכית לבנה צרופה, כלומר צלול ללא אדמימות דם, לָא אָכְלִי מִינֵּיהּ – לא הייתי אוכל ממנו. וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ – ואם היה עולה בדעתך לומר, שאומרים 'כְּבוֹלְעוֹ כָּךְ פּוֹלְטוֹ', מַאי אִירְיָא – מדוע אמר רבא שאכלו משום שראהו כִּי זִיגָ – שמראהו צלול, הרי אֲפִילּוּ כִּי לָא זִיגָ – כשמראהו אינו צלול, נַמִּי – גם היה לו לאכלו, משום שכבולעו כך פולטו, וודאי יצא ממנו הדם.

דוחה הגמרא: חָתָם – שם במעשה עם רבא, מדובר בְּחִיוָּרְתָּא – בבצק העשוי מקמח נקי שאינו סולת, דְּשָׁרְיר – שהוא קשה, ואינו פולט את הדם שנכנס בו מן הבשר, ולכך רבא לא היה אוכלו אם לא שראה את הרוטב שמראהו צלול.

הגמרא מכריעה להלכה את דיני הטפילה של בשר: וְהִילְכְתָא – ולהלכה, יש שלשה חילוקי דינים: א. כאשר הבצק שסביב הבשר הוא דְּסָמִיךְ – של סולת, שכאמור לעיל היא מתפוררת, בֵּין אם הרוטב שבתוך הבצק אֲסָמִיךְ – יש בו מראה אדמומית, בֵּין אם לֹא אֲסָמִיךְ – אין בו מראה אדמומית, שָׁרְיָא – מותר לאכול את הטפילה, כיון שהדם ודאי יצא, ואדמימות זו אינה דם ממש אלא מראה דם בלבד. ב. כאשר הבצק דְּחִיוָּרְתָּא – של קמח נקי, אִי זִיגָ כָּוזָא חִיוָּרָא – אם הרוטב צלול ללא אדמימות, שָׁרְיָא – מותר לאכול את הבצק, וְאִי לָא – ואם אינו צלול, אֲסִיר – הבצק אסור. ג. כאשר הבצק דְּשָׁאר – של שאר קְמָחִים, שאין הוא מוחזק, לא שיפלוט את הדם ולא שיעכב אותו בתוכו, אֲסָמִיךְ – אם מראה הרוטב שבו אדום, אָסוּר לאכול הבצק, ואם לֹא אֲסָמִיךְ – אין מראהו אדום שָׁרֵי – מותר לאוכלו.

לעיל (ע"א) הובאה מחלוקת האם מולייתא אסורה או מותרת, הגמרא חוזרת לבאר באיזה אופן נחלקו וכיצד ההלכה: הַאי מוּלְיֵיתָא – בשר שמילא בתוכו בשר אחר, ועדיין לא הוציאו מהם את הדם, וצלה אותם, מַאן דְּאָסַר – אביי שאסר (שם), משום שהבשר החיצון בולע מדם הבשר הפנימי, לדעתו הדין כן אֲפִילּוּ פּוּמָא לְתַחַת – אפילו כשהוא תלוי בתנור באופן שפתחו כלפי מטה. וּמַאן דְּשָׁרֵי – ורבה שהתיר (שם), משום שכבולעו כך פולטו, לדעתו הדין כן אֲפִילּוּ פּוּמָא לְעֵיל – כשהוא תלוי בתנור באופן שפתחו כלפי מעלה, ואפילו שבאופן זה אין הדם זב מן הפתח, מותר, משום שכבולעו כך פולטו, וחום האש שואב את הדם החוצה. וְהִילְכְתָא מוּלְיֵיתָא שָׁרֵי – והלכה היא שהבשר מותר, אֲפִילּוּ פּוּמָא לְעֵיל – אפילו פתחו כלפי מעלה.

הגמרא מביאה שלשה דברים שנחלקו בהם רב אחא ורבינא באופן הצליה. אומרת הגמרא: אוּמְצָא – חתיכת בשר שנצרר בה דם, וּבֵיעֵי – ביצי בהמה זכר, וּמְזַרְקֵי – ורידים שבצואר שיש בהם דם, פְּלִיגִי בָּהּ – נחלקו באופן צליית רַב אָחָא וְרַבִינָא. וכלל הוא בְּכָל הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ – בכל מקום שהובאו דברי רב אחא ורבינא בגמרא, שאם יש מחלוקת בין רב אחא ורבינא, ונאמר סתם שאחד מיקל ואחד מחמיר בלא לפרש מי המחמיר ומי המיקל, רַב אָחָא הוא זה שדעתו לְחוּמְרָא, וְרַבִינָא הוא זה שדעתו לְקוּלָּא, וְהִילְכְתָא – וההלכה בכל המחלוקות שביניהם כְּרַבִינָא לְקוּלָּא, לְבַר מֵהָנֵי תְּלָת – חוץ משלושת המחלוקות האלו בענין אומצא ביעי ומיזרקי, דְּרַב אָחָא הוא זה שדעתו בהן לְקוּלָּא, וְרַבִינָא הוא זה שדעתו בהן לְחוּמְרָא, וְהִילְכְתָא – וההלכה בהן כְּרַב אָחָא לְקוּלָּא.

הגמרא מבארת את המחלוקת הראשונה שבין רב אחא לרבינא: הַאי אוּמְצָא דְּאָסְמִיךְ – חתיכת בשר שהאדימה מחמת שנצרר בה דם, אם חֲתָבֵיהּ וּמַלְחֵיהּ – חתך בה בהרבה מקומות ומלחה מליחה גמורה, אֲפִילּוּ לְקַדָּרָה שָׁרֵי – מותר אפילו לבשלה ואין צריך לצלותה, וכן אם שַׁפְּרֵיהּ בְּשַׁפּוּדָא – הניחה על השפוד כמות שהיא, ותלאה בתנור וצלאה, שָׁרֵי – מותר לאוכלה, כיון שהדם מֵידַב דְּיֵבֵי – שותת מן החתיכה. אבל אם אַחֲתֵיהּ אַגּוּמְרֵי – הניחה על הגחלים, פְּלִיגִי בָּהּ – נחלקו בדבר רַב אָחָא וְרַבִינָא, חַד אָסַר וְחַד שָׁרֵי – אחד מהם אוסר ואחד מהם מתיר. מַאן דְּאָסַר – רבינא האוסר, סובר, שכיון שהניחה ממש על הגחלים ולא תלאה באויר, מַצְמֵית צָמִית – מכווץ את הבשר והדם נבלע בחתיכה ואינו יוצא, וּמַאן – ורב אחא דְּשָׁרֵי, הטעם הוא משום שהוא סובר שחום האש מֵישְׁאַב שָׁאִיב – שואב את הדם מן הבשר החוצה. וְהִילְכְתָא כרב אחא, שהבשר מותר משום שהאש מֵישְׁאַב שָׁאִיב את הדם החוצה.

הגמרא מבארת את המחלוקת השניה שבין רב אחא לרבינא: בֵּיעֵי – ביצי בהמת זכר שהאדימו, אם חֲתָבֵינְהוּ וּמַלְחֵינְהוּ – חתכם ומלחם מליחה גמורה, אֲפִילּוּ לְקַדָּרָה שָׁרְיָין – מותר אפילו לבשלם בקדירה ואין צריך לצלותם. וכן אם תְּלִינְהוּ בְּשַׁפּוּדָא – תלאם בשפוד באויר התנור וצלאם, אפילו לא חתך בהם, שָׁרְיָין – מותרים באכילה משום שהדם מֵידַב דְּיֵבֵי – שותת ויוצא מהן. אבל אִם אַחֲתִינְהוּ אַגּוּמְרֵי – הניחם על גחלים, פְּלִיגִי בֵּיהּ – נחלקו בזה רַב אָחָא וְרַבִינָא, חַד – אחד מהם אָסַר, וְחַד מהם שָׁרֵי – מתיר. מַאן דְּאָסַר – רבינא שאסר סובר שכיון שהניחם ממש על הגחלים ולא תלאם באויר, מַצְמֵית צָמִית – מכווץ את הביצים והדם נבלע בהן, וּמַאן דְּשָׁרֵי – רב אחא שהתיר, סובר שאש הגחלים מֵישְׁאַב שָׁאִיב את הדם החוצה ולכן מותר לו לאוכלם.

הגמרא מבארת את המחלוקת השלישית שבין רב אחא לרבינא: וְכֵן מִיזְרְקֵי – ורידים שבצואר הבהמה, אם חֲתָבֵיהּ וּמַלְחֵיהּ – חתכם ומלחם מליחה גמורה, אֲפִילּוּ לְקַדָּרָה שָׁרֵי – מותר אפילו לבשלם בקדירה ואין צריך לצלותם. וכן אם תַּלְיֵיהּ בְּשַׁפּוּדָא – תלאם בשפוד, אפילו לא חתכם, ומקום בֵּית הַשְּׁחִיטָה לְתַתָּאי – כלפי מטה, שָׁרֵי – מותר לאוכלם, כיון שהדם מֵידַב דְּאִיב – שותת מהם. אבל אם אַחֲתֵיהּ אַגּוּמְרֵי – הניחם על גחלים, בזה פְּלִיגִי – נחלקו רַב אָחָא וְרַבִינָא, חַד מהם אָסַר, וְחַד מהם שָׁרֵי – מתיר. מַאן דְּאָסַר – רבינא, סובר שכיון שהניחם ממש על הגחלים ולא תלאם באויר, מַצְמֵית צָמִית – מכווץ את הביצים והדם נבלע בהן, וּמַאן דְּשָׁרֵי – רב אחא שהתיר, סובר שאש הגחלים מֵישְׁאַב שָׁאִיב את הדם החוצה ולכן מותר לאוכלם.

המשך בעמוד לה

רבינא, סובר שאופן צליה זה מְצֻמֶּית צְמִית – מכווץ את הורידים והדם נבלע בהם, וּמֵאן דְּשָׁרֵי – רב אחא, סובר שאש הגחלים מִישְׁאַב שָׁאֵיב – שואב את הדם החוצה. וְהִלְכָתָא כרב אחא, שאש הגחלים מִישְׁאַב שָׁאֵיב את הדם החוצה.

הגמרא מביאה מחלוקת בין רב אחא לרבינא בענין אומצא דאסמיק: אמר רב אחא, הָאי אוּמְצָא דְּאָסְמִיק – חתיכת בשר שנצרר בה הדם ויש בה אדמימות, וצלה אותה, חַלְיֵיהּ – המוהל היוצא ממנה כשחותכה, אָסִיר – אסור משום דם. אבל אם אותה אומצא לֹא אָסְמִיק – אין מראיה אדום, וצלה אותה, חַלְיֵיהּ שָׁרֵי – המוהל היוצא ממנה אינו דם אלא סתם שומן ומותר. רָבִינָא אָמַר, אֲפִילּוּ באומצא שלֹא אָסְמִיק, נָמֵי חַלְיֵיהּ – גם היא המוהל היוצא ממנה אָסִיר, משום שאִי אֶפְשָׁר דְּלֵית בָּהּ – שאי אפשר שלא יהיה בה, שׁוּרַיְיקֵי דָּמָא – גידים של דם, ולכך היא עצמה מותרת באכילה אבל המוהל היוצא ממנה אסור.

הגמרא מביאה מחלוקת בין רב אחא לרבינא בענין אומצא דאסמיק: אמר רב אחא, הָאי אוּמְצָא דְּאָסְמִיק – חתיכת בשר שנצרר בה הדם ויש בה אדמימות, וצלה אותה, חַלְיֵיהּ – המוהל היוצא ממנה כשחותכה, אָסִיר – אסור משום דם. אבל אם אותה אומצא לֹא אָסְמִיק – אין מראיה אדום, וצלה אותה, חַלְיֵיהּ שָׁרֵי – המוהל היוצא ממנה אינו דם אלא סתם שומן ומותר. רָבִינָא אָמַר, אֲפִילּוּ באומצא שלֹא אָסְמִיק, נָמֵי חַלְיֵיהּ – גם היא המוהל היוצא ממנה אָסִיר, משום שאִי אֶפְשָׁר דְּלֵית בָּהּ – שאי אפשר שלא יהיה בה, שׁוּרַיְיקֵי דָּמָא – גידים של דם, ולכך היא עצמה מותרת באכילה אבל המוהל היוצא ממנה אסור.

הגמרא מביאה מנהג האמוראים בניתוח זה של אומצא דאסמיק: אָמַר לֵיהּ מַר בַּר אַמֵּימָר לְרַב אַשִׁי, אַבָּא – אמימר, מְנַמַּע לֵיהּ נַמּוּעֵי – היה גומע את המוהל היוצא מאומצא שלא התאדמה, ולא היה חושש לאסור משום גידי דם. אֵיכָּא דְּאָמְרִי – ויש שהיו אומרים, כך היה מעשה, רַב אַשִׁי גּוּפֵיהּ – עצמו, מְנַמַּע לֵיהּ נַמּוּעֵי – היה גומע את המוהל.

הגמרא מביאה מנהג האמוראים בחליטת בשר: אָמַר לֵיהּ מַר בַּר אַמֵּימָר לְרַב אַשִׁי, אַבָּא – אמימר, הָאי חַלָּא [–חומץ] דְּחָלִיט בֵּיהּ חָדָא וִימָנָא – שהיה חולט בו פעם אחת את הבשר אחר צלייתו כדי להוציא את דמו, תּוּ לֹא תָּאנֵי חָלִיט בֵּיהּ – שוב לא היה שונה וחולט בו פעם שנית, משום שאחר חליטה אחת תש כוחו.

שואלת הגמרא: מַאי שְׁנָא מַחֲלָּא מַתָּמָא – ומה בין זה לחומץ שהוא חלש מעיקרו, דְּחָלְטַיְנַן בֵּיהּ – שמותר לחלוט בו. משיבה הגמרא: הָתָם – שם בחומץ שהוא חלש מעיקרו, אֵיתֵיהּ